

MEGJELEN
minden
P É N T E K E N .

Előfizetési díj:
Egész évre... 6 frt. —
Fél évre... 3 „ —
Negyed évre.. 1 „ 50

DÉLIBÁB.

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi heti lap.

Felelős szerkesztő és kiadó: Gróf CSÁKY ALFONS.

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ-HIVATAL:
Varga-utcán 2256 sz.

KÉZIRATOK
nem adatnak vissza.

Hirdetések
a legjutányosabb ár
mellett vétetnek fel.

III. ÉVFOLYAM.

DEBRECZEN, 1879. MÁRCZIUS 21.

12. SZÁM.

Népdal.

iradatkor kél tán a nap? Nem hiszem,
Alkonyatig setét éj van énnekem. —
Az én napom estenkint kél a pusztán.
Akkor jó el hűs forráshoz a rózsám.

Könnyű, karcu termete meghajolva,
Kis korsóját meríti a habokba,
Ezüst szavu, édes dal kél ajakán,
Nincs a földön, meszsze földön oly szép lány. —

Be szeretném megmondani én neki,
Hogy nem rosz ám juhásznénak se lenni.
Van kis lakom, nádfedelű galyiba,
Minek is a boldogsághoz palota!

Ha magasan fenn áll a nap az égen,
Kis kosárban kibozná az ebédem.
Hozna mosolyt, édes csókot hozzája,
S én boldogan omolnék a nyakába...

Hej! De én ezt nem merem megmondani.
Szegény vagyok, ki találna kaczagni.
Furulyámon fujom el csak majd néki; —
Áldja meg az isten, hogyha megérti.

Kenessey Gizela*)

A vasuti ör leánya.

— Beszély. —

Irta: Wühl Jákó.

I.

A hazánkat körülvevő heglánczok egyikének legesleg tetején van a hely, mely elmondandó történetünk színhelyét képezi. Egy kis földi éden az; a nyugalom és csend paradicsoma: körülvéve kopár szikla-

*) Ugyanaz, kitől a multkor ama szép regét közöltük. Szerk.

csoportozatokkal, mértföldekre terjedő őserdőkkel. Lenn a hegycsoportozat lábánál elterülő kacskaringós völgyben állva, egy kis házikó vonja magára figyelmünket, mely fenn a magasban szerényen tapad egy mohlepte, vén sziklagerinczhez. A távolról szemlélő madárfészeknek vélné, oly igénytelenül áll az ott és oly elhagyatottan.

Az x...i vasut 358-ik számú őrháza az!

Az ember el se hinné, hogy ez elhagyatott, erdőségekkel körülvett vidéken még emberek is laknak. Emberek, a kik hasonlók hozzánk; a kik éreznek úgy, amiként érezünk mi és a kik — tán épen úgy ápolják keblükben a szerelem édes-fájó érzetét, mint ápoljuk mi....

És a kik épen azért, mert az édes magányt élvezik: boldogabbak, elégedettebbek mint mi....

A kis házikó körül százados tölgyek kiterjesztett ágai ölelkeznek egymással s nüg a sziklagerincz az északi szelek rohamai ellen védi az őrház táját, — addig az erdőség sűrű bozótjából kihalló madárdalt és az erdei virágok kábitó illatát oda viszi lengő szárnyain a szellő, oda, egészen a kis kertecske fapadjáig: hol Katicza szokott ülni oly időben, midőn munkáját elvégezve, némi pihenési időt enged magának.

Dallamos Gyuri lakta az őrházat, harmadmagával; takaros életpárjával, a jó Judit asszonnyal és tizenhat éves leányával: az okos szemü, vig kedélyü, nemes szívü Katiczával. És lakja már évek hosszú során át csendben, nyugalomban, megelégedetten.

Kevés ember tévedett ez elhagyatott helyre, melyen az őrház állott és ha a vaskigyó-hálózatot tovarobogó személyvonatok történetesen nem nappal, hanem éjjel haladnak el az őrház előtt, — meglehet, hogy Dallamosék éveken át nem láttak volna a megszokott vasuti munkásokon és a vasúthoz tartozó személyzetten kívül egyéb emberarcot.

És Dallamos azért mégis, avagy tán épen ezért volt megelégedett.

Ugy estenkint, midőn a vonalat bejárva, napi fáradsalmait kipihenni készült, — maga köré gyűjté kis kertecskéjébe családját és el-elmesélgetett sok oly dol-

gokról, mikről tán már dédszülei meséltek gyermekeiknek.

Az elmúlt idők egy érdekes eseményéről beszélt övéinek egy szép nyári estén is, midőn az őrház mellett elterülő őserdő sűrű bozótjából erős, izmos vállu, magas termetű férfiú lépett ki, vadászruhában; fegyverrel vállán, vadásztáskával oldalán.

Ez rendkívüli eset volt és Dallamos nem is palástolta el meglepetését. Már mintegy tíz éve lakja az őrházat: de ismeretlen egyénnel e helyen még nem találkozott. Hisz még gyalogut sem vezetett az őrházhoz s ha csak a vasuttesten nem akart valaki e helyre jutni, okvetetlenül kénytelen volt a bozóttal benőtt erdőn magának utat törni.

Az ismeretlen férfiú minden hosszabb bevezetés nélkül és inkább mogorván, mint barátságosan, Dallamos elé lépve, mondá:

— Ön a vasuti őr?

— Az vagyok, Uram! Mivel szolgálhatok?

Egy pohár friss vizet kért az idegen.

A nap már leszállt és a vasuti őrház körül sötétedni kezdett. De a hold halvány fénye megvilágította az ismeretlen napbarnította arcát és Dallamosnak elég ideje es alkalma volt ez arcot vizsgálni, míg leánya a friss vízzel visszatért.

Nyulánk termetű férfiú volt, a negyvenes években; barna körszakállal, koromfekete hajjal. Öltözte, magatartása, valamint beszédje után ítélve, az előkelő körökhöz tartozhatott. Dallamos legalább így okoskodott s mi a viláért sem fogjuk véleményét meggyengíteni.

Midőn az idegen távozott, Katicza meg nem állhatta, hogy megjegyzést ne koczkaztasson.

— Csinos férfiú! mondá.

Dallamos egy szóval sem válaszolt. De ha neje és leánya kevéssé ügyeltek volna, tisztán meghallhatták volna a bajusza alá mormogott következő szavakat:

— Mit akarhatott ez ember itt?

Másnap a jelenet ismétlődött. Az ismeretlen szintén megjelent az őrháznál és mint tegnap, ma is meglehetősen rövidre fogta beszédjét. Az a komor vonás azonban, mely tegnap homlokán látható volt, — ma nem mutatkozott. Ajkain szelid mosoly vonult át, midőn Katicza a friss vízzel telt poharat átnyújtotta neki és a köszönés, melylyel az őrház lakóitól elmenetele alkalmával bucsuzott, nem volt oly hideg, oly kimért, mint tegnap. —

— Csodálatos! mormogá ismételve Dallamos, de a viláért sem mondotta volna, mit talál ő tulajdonkép csodálatosnak.

Ha az idegen egy este elmaradt, a harmadik napon okvetetlenül ott termett a kis kertecskében; sőt egy napon kevés időre helyet is kért Dallamos mellett — a kis fapadon. Eleinte közömbös dolgokról beszélt, majd az őr családi viszonyai iránt intézett kérdéseket Dallamoshoz. — Katicza is ott ült a fapadon és hall-

gatta az ismeretlen szavait; hallgatta feszült figyelemmel és gyermeces kíváncsisággal.

A kis család csakhamar igen megkedvelte az idegent, a kinek kilétéről mindössze is annyit tudtak meg a mai napig, hogy — kedvtelésből jár vadászatra. És ha egyszer — másszor elkésve érkezett, Dallamosék aggódva kérdezők egymást:

— Vajjon hol maradhat?

És mikor látták az erdő sűrűjéből kilépni, mindhárman örömmel üdvözölték az ismeretlent.

Dallamos tiszteletet érzett vendége iránt s tán ezért, no meg részben kíváncsiságból is, nem egyszer czélzatos kérdéseket intézett az ismeretlenhez, annak kiléte iránt. Ez azonban mindannyiszor épen nem, vagy kitérőleg válaszolt. Csak egy alkalommal egy önfelédtt pillanatban, eltávozása alkalmával és Katicza kezét megszorítva mondá:

— Ha nem volnék oly szerencsétlen ember, a milyen vagyok, magáeskat feleségemül venném... Szeretnék boldogságuk részese lenni... Van csendes otthonuk; szerető szívek veszik körül. Nem remegnek a jövő percztől, mely — — —

Elfordult és vadászkalapjával köszönve, eltávozott anélkül, hogy a megkezdett mondatot befejezte volna.

— Vajjon mit akart mondani? töprengett Dallamos.

És Katicza is hasonló módon töprengett magában.

Más alkalommal némi izgatottság volt rajta észrevehető. Nem soká tartózkodott az őrháznál és a mig ott beszélgetett, tekintete folyvást az erdő felé volt irányozva.

Dallamos néhány lépésnyire elkísérte az ismeretlent, lassan, izgatott hangon kérdé:

— Mondja meg kérem, nem jártak e tájon idegen emberek?

Dallamos nem látszott az ismeretlen kérdését megérteni, mert nevetve mondá:

— Bizony ide, e helyre még a farkasok is restelnek felmászni. Nem látunk mi itt senkit a megszokott arcokon kívül.

— E szerint a csendőrök sem czirkálnak itt?!

Ez már olyan kérdés volt, a mi szeget ütött a becsületes Dallamos fejébe. Mindazáltal nem vonakodott a feleletet azonnal megadni.

— Mit keresnének itt a csendőrök? Tudja mindenki, hogy e helyen hiába czirkálnának....

II.

Mint említők, Katicza tizenhat éves volt. Oly korban tehát, midőn az a különös valami, ott benn a kebelben, megköveteli a maga jussát. Mert végre is, Katiczának is volt szíve, a mely lüktetett és a mely érezni tudott melegen s szeretni — forrón, lángolón.

Katicza látott már a vasuti munkások között elég férfit: szépet és rutat, jót és roszt. Beszélt, társalgott, sőt mulatott is velük. Sőt hallotta nem egyszer a megjegyzéseket is, mik egyenesen ő reá vonatkoztak s mik ártatlan szívét mindannyiszor szaporább lüktetésre kény-

seríték, különösen oly esetben, midőn és ha ezen megjegyzések Pulyás Jánostól eredtek.

Sőt többet mondunk! A vasuti őr leánya már ki is szemelte magának leendő férjét. Szeretett, szeretett ártatlan, tiszta és igaz szerelemmel; mint szoktak szeretni a romlatlan, a tapasztalatlan szívek: odaadással, hüen, lángolón, önfeláldozóan....

És meg kell vallanunk, hogy Pulyás János meg is érdemelte Katicza szívét és mert kilátása volt, mint ügyes, hasznavehető előmunkásnak, a legközelebbi alkalommal valamely pályafelügyelői állomást elnyerni, — bizton és jogosan számíthatott a Dallamos leányának kezére.

A viszony, mely Katicza és Pulyás között keletkezett, azok előtt, a kik Dallamosékat ismerték, nem volt titok. Tudta mindenki, hogy Katicza szíve és keze már le van foglalva és habár nem egy ifju szerette volna Pulyást a nyeregből kilökni, hiában és eredménytelenül fáradozott; mert a vasuti őr leánya mit sem adott a mézes-mázos csalogatásokra, mik innen is, onnan is kísértettek.

Pulyás csak ritkán láthatta Katiczát, mert a 358-ik számú őrháztól mintegy hat kilométernyire szokott dolgozni. Ez az oka, hogy ama bizonyos látogatásokról, mikről fennebb említést tettünk, csak későn értesült. Eleinte közömbösen vette a hírt s mi sulyt sem fektetett e körülményre. De mert egy alkalommal egyik társa gunyosan jegyzé meg: vajjon nem félti-e menyasszonyát attól a csodálatos ismeretlentől, a ki minden istenadta nap estéjén ott ólálkodik a Dallamos leánya körül? — elhatározá magában, hogy végére jár e dolognak.

S úgy tett, a mint elhatározá. Tudakozódott. Csak hogy nem ott, a hol kellett volna. Nem Dallamosékat kereste fel, a kik bizonyára a legmegbízhatóbb felvilágosítást nyujthatták volna, — hanem mellékutakon szerezte be a kívánt adatokat. Így történt, hogy aztán olyanoknál is kérdezeskődött, a kik már régóta ohajták, vajha a Pulyás és a Dallamos Katicza közötti viszony ketté szakadna.... Hogy ezek aztán tele beszéltek a szegény Pulyás János fejét, ezt tán szükségtelen is mondanunk.

(Folytatás.)

Naprendszerünknek helyesen arányított térképéről.

(Egy kis astronomia.)

Irta: Zák R. József.

Beront csöndes lakomba a napokban egyik barátom.

— Phüü! mennykő üsse meg! Be közel lakol a magasságos éghez. Száztizenkilenc lépcsőt kell másznia a halandónak, ki színedben gyönyörködni akar. Hogyan tehet ilyet okos ember? A negyedik emeleten lakni!

— Barátom — felelek — csupa egészségi okokból.

— No, tisztelem a bölcseségedet, de követőd nem leszek.

— Könnyü neked! De volnál csak kénytelen naponta tizennégy órát ülni! Majd neked is jól esnék egy kis lépcsómászás.

— Na jó! hát csak gyakorold ezt a nem tudom mi-féle pathikus kurát, hanem most szóljunk másról.

— Hallom.

Hallgathatod is! Mert ne hiddám, hogy irántad való tiszteletből kapaszkodtam föl ebbe a csillagvizsgálóba. Nem — nem. Hanem tanácsodat kérn jöttem.

— És miben lehetnék szerencsés én neked tanácsot adhatni?

— Értelek. Tudom már a többit! „Tanácsot ne adj, mert vagy van esze, vagy nincs annak, a ki kéri. Ha van, akkor tanácsod fölösleges, ha nincs, akkor hiában tanácsoltál.“ Ezzel szoktál mindig előállani, csakhogy a tanácsadással járó felelősség alól kibujhass. De most az egyszer nem ütöd el a dolgot!? Mert olyan ügyben kérdezlek, a mihez értesz, s a miben nekem kedves szívességet tehetsz és a mi végül semmi felelősséggel sem jár.

— Vajh! mi lehet az?

— Rövid leszek. Tudod, hogy X. báróéknál a két kis baronne-t oktatom. A minap a méltóságos mama azzal örvendeztet meg, hogy nagyon meg van elégedve gyermekei tanításával, de — nem tudom, hol vette e caprice-t! — szeretné, ha a mostani tantárgyak mellett még egy kis csillagászatra is tanítanám őket, mivel — ugymond — elérkezettnek véli az időt, hogy a „kis angyalkák“ a nagy éggel egy kevéssé megismerkedjenek. Csillagokat kormányzó Ur! — gondoltam erre a mondásra — mire egy baronne-nek a csillagászat? Méltóságod óhajta parancs nekem! — feleltem azonban a bárónénak — s haza menve utána is néztem holmi népszerű csillagászatnak. Találtam is egyet-kettőt, a mely az én rövid eszemhez való volna, s a melyből úgy kivonatosan beszélhetnék is a kis baron neeknek a fényességes égről. De aztán eszembe jutott, hogy vajmi keveset fog érni az én prédikálásom szemléltetés nélkül. Annyira nem értek a dologhoz, s nem is fogok érteni soha, hogy holmi teleskópokkal természetben mutassam be nekik az egek csodáit. Arra meg épen elég szegény vagyok, hogy valami naprendszeri gépezetet — planetariumnak, vagy minek nevezitek — beszerezzek. De egy csillagászati térképre csak telnék. Igaz, hogy ez nem a legtökéletesebb eszköz az oktatás illusztrálására, de mégis jobb, mintha csak úgy diskurálgatnék. Mivel pedig én, egész életemben — jámbor huszonhat éven át — soha ilyen dolgokkal nem foglalkoztam, azért kérlek légy szives te, a geografus, megmondani, miféle ilyen térképet szerezzek meg a „kis angyalkák“ nagyobb épülésére? Ez ide jövetelemnek indító oka. Te szakértő vagy. Szólj!

— Édes barátom! felelek. Midőn sajnálkozásomat fejezem ki a fölött, hogy ilyen, nem neked való munkával bizattal meg: alkalmat veszek magamnak duplán sajnálkozni a fölött, hogy tanácsdal nem szolgálhatok. Nem azért, mintha „...mert vagy van esze, vagy nincs...“ hanem mert nem ismerek használható csillagászati térké

pet? Hát akkor miért vagy te geográfus? miért jártad az egyetemet? miért bujtad a könyvtárakat? miért öltél annyi pénzt könyvekbe és térképekbe? Skandál! Inkább ittad volna el idődet is, pénzedet is!

— No, no, no! Ne oly hevesen! Azért nem ismerek ilyen térképet, mert ilyen nincs.

— Már hogy ne volna? Lennie kell!

— Édes barátom! Ismerek tizenegy fali csillagászati térképet. A kézi térképgyűjteményekben, atlaszokban, a nagy Stielertől le a kis Sydowig mindenikben van elül ilyenféle térkép. De ezek közül egy sem használható.

— Nem használható! És miért nem?

— Azért nem — barátom, — mivel oly helytelenül, hibásan vannak rajzolva, hogy belőlük a tanuló ferde fogalmakat merit, a helyett, hogy okulna.

— Hogy-hogy? Ezt nem értem.

— Hát ugy, hogy például az olyan térképeken, melyeken Naprendszerünk, azaz Napunk és a hozzá tartozó bolygók vannak ábrázolva, a Nap, Jupiter, Szaturnusz, sokkal kisebbnek, a Föld, Hold, Merkúr pedig sokkal nagyobbak van rajzolva, mint lennie kellene. Aztán a bolygóknak a Naptól való távolsága is hibás arányban van föltéve a képre, mert a Merkúr, Vénusz, Föld, Mária jóval távolabb, a Jupiter, Szaturnusz, Uranusz, Neptunusz pedig jóval közelebb vannak téve a Naphoz, mint arányosan kellene.

— De hát hogyan lehet ez? Hiszen e térképeket tudós emberek szerkesztik, a kik minden bizonynyal jól ismerik az ide vonatkozó törvényeket.

— Ez igaz. De nem lehet másként tenniök. S a következmény az, hogy a térkép nem jó.

— És miért ne lehetne másként tenniök? Miért nem készítenek olyan térképeket, a melyeken a bolygók nagysága, s a Naptól való távolsága a természeti nagyság és távolság arányában volna rajzolva!

— Azért nem, mert ez lehetetlen.

— Már miért volna ez lehetetlen? A tudomány nem ismeri ezt a fogalmat.

— Reá érsz?

— Reá érek?... Mit tartozik ez ide?

— Azért kérdem, mert ha igen, akkor megmutatom, hogy a tudomány is ismeri a lehetetlenséget, s megmutatom egyuttal e lehetetlenség okát is.

— Rá, rá, reá érek! Halljuk!

— Gyujt rá előbb. Aztán jőj! Képzeld e papírlap közepén, e pontban a fényt és meleget adó, éltető Napot, mely a valóságban egy oly óriási gömb, hogy belőle mintegy 350,000 olyan golyócskát lehetne esztergályozni, mint a mi Földünk.

A Naphoz — melynek csillagászati jegye, a mint tudod, ez: ☉ — nyolcz főbolygó tartozik, melyek azt kisebb-nagyobb távolságban körül keringik, s melyek ilyen sorban vannak elhelyezve: Merkúr (☿ legközelebb a Naphoz), Vénusz (♀), Föld (♁), Mária (♂) Jupiter (♃), Szaturnusz (♄), Uranusz (♅) és Neptunusz (♆).

E főbolygók közül a Földnek 1, Jupiternek 4,

Szaturnusznak 8, Uranusznak 8, s a Neptunusz (ez ideig csak 1 ismeretes, de valószínűen több is van neki) mellékbolygók, vagy holdjaik vannak, de e holdak közül ránk nézve csak a mi Holdunk fontos.

Ezen fő- és mellékbolygókon kívül a Mária és Jupiter között még igen sok (ma 137 ismeretes) apró égi test van mintegy szétszórva, az ugynevezett Bolygódok, vagy Asteroid-ek, melyek valószínűen egy szerteomlott főbolygó töredékei.

Ezt az egész csomó csillagot, a fő-, mellékbolygókat és bolygódokat együttesen, melyek mindnyájan a Nap, mint közös középpont körül keringenek, a Nappal együtt Naprendszernek nevezzük. Ilyen naprendszer számtalan van a nagy világban, de minket csak a miénk érdekel, még ez sem mindnyájunkat. E pillanatban azonban kettőnknek egy kis közünk levén Naprendszerünkhöz, nézzük meg azt egy kissé közelebről.

Először is: a Nap és a hozzá tartozó égi testek nem teljesen gömb-alakuak, hanem ugynevezett elyipsoid-ek, két oldalukon oly formán belapulva, mint egy narancs. De belapulásuk nem nagy lévén, könnyen mellőzhető, s az égi testek tökéletes gömbök gyanánt tekinthetők.

De óriási gömbök ám ezek! A miről is némi fogalmat ad át mérőjük, azaz azon egyenes vonal, mely középpontjukon átmenve, két ellenkező oldalukat mintegy átszurja.

E vonal, ez átmérő a Napnál 193,030 mérföld hosszú. Elképzelheted, mily nagy gömb ez! Ha rajta, vasut volna körül építve, s e vasuton egy gőzgépet ma megindítanánk, az a leggyorsabb vágatás mellett is csak 9 év múltán érne ugyanazon helyre, a honnét elindult.

A bolygók már jóval kisebbek, ámbár azoknak is fele sem tréfa! A naptól való sorrendet megtartva,

a Merkúr átmérője	670 mérföldnyi,	
a Vénusz	1,666	"
a Föld	2,719	"
a Hold	468	"
a Mária	938	"
a Jupiter	20,004	"
a Szaturnusz	17,214	"
az Uranusz	8,226	"
a Neptunusz	7,653	" nagy.

A Mária és Jupiter között elszórva levő Bolygódok átmérői ezekhez képest igen kicsinyek és nagyon különfélék. A legnagyobbé, melyet Veszta-nak nevezünk, 58.5 mérföldnyi, a legkisebbé pedig, melynek neve Heszitia, csak 3.3 mérföldnyi hosszú.

Amint tudod, mindezen égi testek a Nap körül keringenek, különféle távolságban elhelyezve. De pályájuk, azaz azon vonal, melyen a Nap körül futnak, nem kör, hanem kerülék (elypsis), olyan önmagába visszatérő szabályos görbe vonal, mint a minő származnék, ha egy kört két oldalán összenyombánk. És a Nap e kerülékeknek nem közepén van, hanem az ugynevezett gyúpon tban, azaz a kerülék egyik csucsához közelébb. Ennek következtében a Bolygóknak a Naptól való távolsága mindig változik, azaz egyszer közelebb, másszor távolabb vannak

a Naphoz. Ezért aztán két távolságukat szoktuk megjegyezni: a legkisebbet, midőn legközelebb vannak a Naphoz, s a legnagyobbat, midőn legtávolabb vannak attól.

A Bolygóknak e kétféle Naptávola sorjában így következnek:

a Merkúr legkisebb Naptávola	6,390,738	mérföld
a Vénusz " "	14,860,000	"
a Föld " "	20,340,000	"
a Hold " Földtávola	50,806	"
a Mária " Naptávola	28,570,000	"
a Merkúr legnagyobb Naptávola	9,699,858	"
a Vénusz " "	15,060,000	"
a Föld " "	21,030,000	"
a Hold " Földtávola	52,804	"
a Mária " Naptávola	34,450,000	"

a Bolygók a Mária és Jupiter között mintha egy gyűrűt képeznének a Nap körül, a mely gyűrű azonban meglehetősen vastag (25,750,000 mérföld széles,) mivel a legközelebb eső Bolygód 45,320,000, a legtávolabb eső pedig 71,070,000 mérföldnyire van a Naptól;

a Jupiter legkisebb Naptávola	102,500,000	mérföld
a Szaturnusz " "	186,500,000	"
az Uranusz " "	378,000,000	"
a Neptunusz " "	615,000,000	"
a Jupiter legnagyobb Naptávola	112,500,000	"
a Szaturnusz " "	208,250,000	"
az Uranusz " "	415,000,000	"
a Neptunusz " "	627,000,000	"

Ugy-e bár, hogy csinos kis távolságok?

Mit? Te ásitasz? Szegény fiu! Biz az nem valami mulatságos lehet, mindezeket végig hallgatnod. De hát erre okvetlenül szükségünk van az ezután következőkhöz. Képzeld, mintha valami átkozott rosz gulyáshust kellenne enned, ágyat vetni az utána jövő jó diószegi számára. Gyujts szivarra és menjünk tovább!

(Vége köv.)

Oda van minden! . . .

Oda van az egész boldogságom,
Életüdvem elhagyott már rég. . .
Csak még egy van, a mi után vágyom,
Az az egy — csak csendes sirom még!

Engem földhöz nem köthet már semmi, —
Meguntam e világ napjait. . . .
Szászor jobb, inkább sohasem lenni —
Mint viselni az élet bajait!

Legyen boldog az, ki boldogulhat
Én már nem hiszem a csalfa szót!
A végzet engem többé meg nem csalhat,
Bár ígérne is minden szépet, jót! . . .

Gerenday Miksa.

Falusi menyegző.

— Rajz. —

Igmándi Józseftől.

Téli alkonyat. A hó erősen szítál, ottfönt varjak suhognak s a szét-szórt tanyákról időnkint halk tompa ebszaholás hangzik a ködös levegőn keresztül. A mind sűrűbben ereszkedő ködben alig vehetők ki az egye stárgyak, a pusztai kutgémét s a falu szélső házait csak akkor veszi észre az utas, mikor már beléjük ütődött. Maga a falu tornya is, mint szürke köpenybe burkolt óriási lovagszobor, csak homályosan mutatja hatalmas alakjának körvonalait. Távrolról elszűrődő hangok vezetnek célunk felé, s átvándorolva a téres házi telken, elérjük a lakzis házat. Az első lény, kivel legelőbb összeakadunk, egy borjunagságu fehér eb, mely megdöbentő idomtalan bukfenckében hőmpölyög felénk; láttára olyas valami vesz erőt az ember szívében, minőt a vadász érez, midőn hitvány sörétje elé nyul helyett medve akad.

Minden további intermezzo nélkül bebukunk a konyhába, a tágas téglás talaju, lobogós lángu konyhába, melynek sürgő-forgó vászoncelédségén s csiklázóztató illatsphaeráján keresztül hatolva, az ebédlőbe jutunk. Itt egyébként még mi sem mutatja a lakzit, még minden rendtelenségben van, a padló sőpretlen, a nagy csupasz tölgyfaasztal alatt egy tuczat agárkölyök ásitozik, saze egyik zugban duzmadt arczu, gömbölyü pesztonka duggat egy kis fél-éves csecsemőt valami pogány italfélével, gondolom kávéval.

Jó gyertya-gyujtat van már, mikor az első vendécsoport megérkezik. Klubi bácsi ez, a szomszéd, 4 mondd négy eladó leányával s egy türelmetlen süheder fiával, kinek sohasem történik semmi idejében. — Lám apám, megmondtam, hogy elkésünk, — kezdi el még ottkinn, — de te csak mindig késlekedni szeretsz a miatt a négy pillangó miatt. — Klubi bácsi megdorgálni készül süheder fiát, azonban négy-öt szán csörgése némitja el, melyek újabb vendég-szállitmányokat jelentenek. Jön a falu legelső birtokosa, Áron mester egy magyar szabásu mózesivadék, dörgedelmes hanggal, s tajtékipával, mely valamely kályhaöntödéből került tévedésből Áron ur birtokába. Továbbá a szenvedélyes gazdász Ló Gábris, a nagy politikus Méressy, Lámpafy a falu irodalmi matadora, ki a „Bibicz“ ujság olvasó közönsége előtt felette jó hírnek örvend. Aztán Gombóczyné asszonyság, a legátusok mindenható protektora és réme; protektora, ha a legátus jövetele alkalmával (a papot sem véve ki) legelőször is őt látogatja meg; és réme, ha ezt tenni elmulasztja, mely utóbbi érzelem nyilvánulása a tisztelt asszonyságnak rendesen abban mutatkozik, hogy legátus uram diurnuma a reménylennél sokkal csekélyebbre üt ki; azért is minden ujoncz legátusnak — azon tanácsot szokták adni, hogy csak a Gombóczyné kegyét kell megnyernie, és akkor, minden jól van. Gombóczyné asszonyság után jön egy pesti fiatal ur, óriás virágbokrétaival; közbül-közbül tisztos matronák és mosolygó, kaczagó leányok, a kiket én dehogy tudnék

itt előszámolni! Végül bezárja a menetet néhány vaskos falusi fiatal és a falu torka. Az olvasónak tudni dukál, kicsoda ez utóbbi.

Három tágas szobában hullámszik, rajlik fel s alá az egybegyült vendég-sereg, a selymek s tarlatánok suhogása, a sarkantyuk pengése, egy-egy hurutos tüdőrázkodás, halk, elnyomott, s fékevesztett kacázás, a székek izgése-mozgása s a lábak dobaja, — általános bódító hangzavart szülnek, melyet annak, a ki benne részt nem vesz, tanácsos illő távolról hallgatni. Mint például az a falka suhancz, mely a pesti jovialis fiatal ur biztatására neki bátorodva, az ablakra kapaszkodva bámulja a bent zibongó társaságot mindaddig, míg a községtől kölesönként kiszalad, hogy nem kergeti onnan; vagy mint Klári szolgáló, ki ugyancsak az ablakokon keresztül magyarázza a Klubiék Pista kocsisának majdani megtánczoltatás reményében az egyes urak és asszonyságok neveit és egyéb tulajdonságait, mindaddig míg a fánktolóval felfegyverzett konyhakirályné őt is visszavonulásra nem kényszeríti.

Mindez azonban nem zavarja az ott bent folyó társalgást. Társalog ki-ki a maga módja szerint. Áron ur az idén már a negyedik lakodalmon beszéli el, hogy a pipáján két terhes szekér ment át egymásután, s még sem tört el; a mit a hallgató fiatalok egyrésze szentül hisz, a más része pedig nem hinni nem mer.

Méressy néhány politikát kedvelő asszonyság előtt Andrásyt és Tiszát festi, hogy a muszkával szövöttek hogy eladták a magyar hazát, és kifejti azon nézetét, hogy más emberek kellenének már a helyökre. Jobb és bölcsőbb emberek. És sokat jelentő mosolygással simítja végig szakállát, a mit Gombócyné arra magyaráz, hogy Méressy talán magát is azok közé a jobb és bölcsőbb emberek közé számítja.

Lámpafy a kályhához huzódik, s karjait a la Napóleon téve, bus méla szemekkel néz szét a zajongó vendég-seregen; a kik ezt megfigyelik, bizonyosnak tartják, hogy nemsokára valami nagyszerű mű fog megjelenni a „Bibicz”-lap hasábjain; csak Ló Gábris nézi ezt a költői elvonultságot unalomnak, és siet szórakoztatni a kitűnő férfit, megkezdvén egy értekezést a lovak olcsó hizlalásának különféle eszközeiről.

Klubi bácsi szélső szobában egy fiatal embert csitítgat, ki hevesen huzatja a cigányokkal s hevesen hajtogatja a tele poharakat, „megárt, Béla, megárt,” — mondja Klubi bácsi.

— Ej, dehogy árt, nem árt az, bár magam is azt akarnám. Huzzátok a z t a nótát, az e n y i m e t! — kiált a cigányokra. Azok huzzák:

Sűrű csillagos az ég...

És a fiatal ember utánok dalolja:

Sűrű csillagos az ég,
Majd eszedbe jutok még,
De már akkor késő lesz...

És a nóta még akkor is tart, mikor jön a menyasszony piros virág diadémjával, fehér fátyollal és uszálylyal melyet két lépéssnyire vonszol maga után. Sietnek eléje

— Hogy vagy kedves? sipeg Gombócyné. — Eszem a szádat, de szép vagy! — harsog egy vaskos fiatal birtokos. — Fogadja nagysád e bokrétát, — szól a pesti ur; és így tovább a többi. Csak a heves fiatal ember nem szól semmit, bortól kipirult arczzal lép a menyasszony elé s néz rá hosszan, mereven, míg a menyasszony holthallavány lesz s roskatag támaszkodik barátnőire, kik aztán elvezetik. — Há, há! — mondja Gombócyné, — há, há! a régi szerető. Ki hitte volna! — És alig forgatja meg egyszerű kétszer szájában az édes csemegét, siet tovább adni, hogy mások is élvezhessék. Kapnak rajta. Van mit beszélni vacsoráig a menyasszonyról, meg Béláról a régi szeretőről. Hja, hja! úgy van az. A lányok is úgy tesznek, mint a férfiak. Ma ez, holnap az. Ki tehet róla? A társaság legnagyobb része oly édesen ürgeti-forgatja ezt a tárgyat, hogy sokan a vacsoráról is elfelejtkeznek. Csak a Klubi bácsi süheder fiát nem érdekli az egész história, s a türelmetlen ifju türelmetlenkedik. Mikor fétik már az asztalt? S a türelmetlen ifju e nézetében osztozik a falu torka is, ki részéről szintén sovárogova gondol az emelkedő tortákra s karsú üvegekre.

Nos, egyszer vacsorához ülnek. Van zсібaj, tolongás, barátságos veszekedés, hogy ki hova üljön. A pesti fiatal ur ügyes manőverrel a menyasszony közelébe fúrakodik, a falu torka azon helyet szemeli ki s occupálja hol a karsú üvegek legtömöttebben táboroznak. Vele tart a türelmetlen süheder is, s e két embert megdönthetetlen pozitívájából sommiféle ellenséges áramlat nem képes többé kivarni.

Hiába jajgat megettük Klubi bácsi négy eladó leánya, kiknek már nem jut hely. Süheder testvérjük a szemök közé röhög, s a falu torka rákontráz: — pillangók virápporral élnek, nem hussal. — Gombócyné az első helyek egyikére akar letelepedni, a házi asszony azonban ezt mégis sokallja, s finom tapintattal kacsiz, hogy Gombócyné elesik az első helyek egyikétől. Azontul Gombócynének egy szavát sem hallani, mérgesen, dúrczásan néz s oda se hallgat a bőbeszédű falu torkára, ki minden áron igyekszik iránta való mély tiszteletét kinyilvánítani, a mellett azonban nem felejtve el a tálak és karsú üvegek iránti mély tiszteletét kinyilvánítani sem.

Az evés folyik, mindenki örül az asztal élveinek. Egyedül a menyasszony nem eszik semmit. Arcza szerföltött halvány. De hiába kérdezzeti aggodó völegénye, hogy mi baja. Nem mondja meg. Nem szól bajáról, de alig várja, hogy elszedjék az asztalt, alig tánczol egy párt s eltűnik a társaságból. Egy magános szobát keres. Olyan támo-lyogva, olyan bizonytalan léptekkel lép be oda. Arcza tüzel, szíve megszakadásig dobog, fülei zúgnak. Alétan roskad le egy ágyra s visszatartatlan kínos zokogásban tör ki. A mindenéből kifosztott, megrabolt árva lélek vad csukló jaja ez. A madaré, melynek fészke, otthona szétrombolva, s párja örökre elzülve. Hiába hívja a másik madár; fészket elfoglalhatja, társaságát megoszthatja, de ah! nem lesz vele soha, soha boldog! — Egyszerre megszólal egy lágy epedő ismerős hang s a leány riadva egyenesül fel.

— Etelka!

A leány sem szólni, sem mozdulni nem tud, a könyörgő, egykor oly édes hang lebilineseli.

— Etelka! édes szerelmem! Te tettetted magad, könnyeid elárulják az igazat. Te nem ennek a násznak, az én szívemnek vagy kedves menyasszonya, te az én régi szeretőm vagy. Ha ajkad néma is, de szemed elbeszéli, hogy megbocsátottál s lángoló vágyó lelked keresi az enyémet. Ah ne hagyj tovább epedni. Jer ide, jer. Még nem késő, az éj hosszú és sötét, reggelre száz mérföldre lehetünk ismét. Etelkám, jer!

S az ifju beszél forrón, sokáig s varázs-hangja elbűvöli a leányt. Visszaemlékezik boldog szerelmök tiszta verőfényes napjaira s fürdik lelke annak ragyogó sugárözönében. Ah lelke rég megbocsátott, ha ajka nem mondá is, s egész lényének rajongó hevével csügg most is álmaiban szíve szeretett ifján. De azt az álmod nem lehet többé a valóságban folytatni. Egy pár hideg büszke szó szétszakítá a viszonyt, mely mindkettőjük életfeltétele; és azt a viszonyt nem lehet többé újra megkötni...

Nehézkes léptek hangzanak ott kün, valami kőszá boros vendég jó a szoba felé. A leány egy perc alatt visszanyeri tagjai ruganyosságát, s fölfogva fehér ruháját, szilárd léptekkel közeledik az ajtóhoz.

— Etelka! — kiált utána a fiatal ember remegő hangon.

Etelka visszafordul, s menyasszonyi virágkoszorújára mutatva, a megtört boldogság szomorú hangján szól:

— Már késő, Béla. Nézd, ez a virág választ el bennünket örökre, örökre. — — — — —

A falu tornyában hajnalra konditnak, s a ködös hideg levegő a vigalom utolsó hangjait hordozza szárnyain. A gyertyák, lámpák egyenkint kialszanak, az egész ház csendességbe borul. Fáradtan piheg a menyasszony ágyában, s hallgatja fájó szívének dobogását, vagy a távolban meg-megújuló dalolást. A vigalomból hazatérő fiatal emberek dalolnak ott, s dalolásuk mind távolabbról, mind elenyészöbben hallatszik. Végre egészen elbal; de azért a pihegő menyasszony folyvást hallja fülében csengeni a föl-fölkokogó bánatos dalt:

Sűrű csillagos az ég...

T r i a n o n.

(Mühlbach Louise „Marie Antoinette és fia“ című regényéből.)

Fordította: Hang Ferencz.

(Folytatás.)

És a királyné nagy könnyűség és gyakorlottsággal kezdé el kísérni a Vaudreuil által rendezett darabot. Azonban mennél tovább játszottak, annál inkább eltűnt a királyné arczáról a nevetés és elfogulatlan derűtség. Nemes arczán mély komolyság kifejezése tűnt föl, szemei a lelkesültségtől csillogtak és arca, mely előbb a gyors mozgástól piros volt, belső megindulástól elhalványult.

Egyszerre, a magasztos és szenvedélyes zene közepette Marie Antoinette abban hagyta azt, s saját lelkesültsége által elragadtatva, helyéről fölkel.

— Ezt csak Sluck készíthette, — kiáltá. — E zene, ezen isteni zene fenséges tanítóm, az én nagy mesterem, Sluck lovag műve.

— Valóban fölséged nagy zenésznő, — kiáltá Vaudreuil csudálkozva, — a kitünő mester ábrándos tanítványa. Igen e zene Sluck mester műve. Ez az ő új operájának nyitánya, melyet nekem Bécsből küldött, hogy fölséged elé terjesszem. E hangok beszéljenek a mesterért és új műveért a királyné pártfogását kérik.

— Ön nem a királynéhoz, hanem szívemhez szólott, — felele Marie Antoinette halk s megindult hangon. — Egy üdvözet volt ez hazából, üdvözet tanítómtól, ki egyszersmind Európa legnagyobb zeneszerzője. Oh, én igen büszke vagyok arra, hogy tanítványa voltam. Azonban Sluck mesternek nincs szüksége pártfogásra, nekem inkább úgy tetszik, hogy nekünk szükséges, hogy nyujtsa azt, mit lángesze teremt. Köszönöm önnek gróf, — folytatá Marie Antoinette, kellemes mosolylyal a gróf felé fordulva. — Ön engem nagy örömben részesített. De mióta tudom, hogy e darab Slucktól származott, nincsen bátorságom azt minden előkészület nélkül játszani, mert annak csak egyetlen jegyétől való távozás fölségsértésnek tetszik előttem. Én e zenedarabba begyakorlom magam és azután egy napon az összegyűlt udvar előtt játszunk. És most tisztelt vendégeim, ha önöknek tetszik, menjünk le a majorhoz, reményilem, hogy ott a királylyal találkozzunk. Uraim szabadságukban áll önöknek egy-egy nőt választani, nem mégyünk ünnepélyesen sorban, hanem különféle utakon a majorhoz.

Azonnal minden jelenlevő ur a királyné felé rohant, hogy szerencsés lehessen őt vezethetni.

Marie Antoinette mindnyájuknak köszönetet mondott és a jelenlevők legidősebbje, Besenval bárónak nyujtá karját.

— Jöjön báró, — mondá, — én egy új utat tudok, melyet ezen urak közül egyik sem ismer és így bizonyos vagyok abban, hogy első leszünk a majorban.

A báróval karöltve távozott a salonból és az átelleni ajtón lépett ki a kis terrassera, mely a lombos parkba vezetett.

— Menjünk az angolkerten át. Én a bokrokon keresztül egy kis utat nyittottam, mely egyenesen a major-sághoz vezet, míg a többieknek azalatt a kerten kell menniök, mi jelentékeny kerülés. De nézze csak báró, itt jó valaki, vajjon ki ez?

És a királyné egy magas karcsu férfialak felé mutatott, mely éppen a terrasse felé közelített.

— Asszonyom, — felele a báró. — ez Frousac herczeg.

— Oh Istenem, — mormogá Marie Antoinette. — Ez bizonyosan megint azért jön, hogy panaszkodjék, mi kellemetlen vizsgálatokra fog alkalmat adni.

— Kívánja fölséged, hogy elutasítsam őt? — kérdé

Besenal. — Hatalmazzon meg felséged, hogy értésére adjam, miként itt nem ad kihallgatást?

— Oh, mégsem, — sóhajt Marie Antoinette. — Hiszen ő is ellenségeim közé tartozik és ellenségeinkkel sokkal gyöngédebben kell bánnunk, mint barátainkkal.

Frousac az utolsó lépcsőzetet érte már el és tiszteletteljes hajlongásokkal közeledett a királynéhez, ki őt komoly arcczal és könnyű főintéssel fogadta.

— Nos herceg ur, — kérde, — én vagyok az, kivel a királyi színház főintendánsa beszélni óhajt?

— Asszonyom, — felele a herceg, — én azért jöttem, hogy fölségedtől kihallgatást kérjek.

— Ön bir azzal, és mint látja egy igen ünnepélyes kihallgatással: mert itt az Isten tróntermében állunk és az ég boltozik fölöttünk. Beszéljen herceg, mi vezet hozzám?

— Fölség, én panaszkodni jöttem.

— Természetesen én ellenem — kérde a királyné büszke mosolylyal.

A herceg nem látszék e kérdést hallani és folytatá:

— Én panaszkodni és azért jöttem, hogy jogaimat igénybe vegyem; a király ő felsége kegyes volt engem az összes királyi színházak főintendásává kinevezni és engemet minden királyi színházra főfelügyelettel megbizni.

— Nos mi közöm nekem ehez? — kérde a királyné a legszigorubb arckifejezéssel. — Az ön dolga, hogy az önre bizott kötelességeket teljesítse és színházait rendben tartsa.

— De fölség, van egy színház, melyet a vezetésem alól elvonni akarnak. Én hivatalom és kötelességemnél fogva sürgősen kérem fölségedet, hogy ezen új királyi színház is vezetésem alá bocsáttassék.

— Nem értem önt, — mondá a királyné hidegen. — Mely új színházról beszél ön, és hol van az?

— Fölség, az itt Trianonban van. Fölséged új színháza. Operettek, vígjátékok és népszínművek játszatnak benne. Egy színház ez, mely minden más színház kellékével bir, egy fennálló színház, követelhetem tehát, hogy annak vezetése nekem átadassék. Mert ismétlem még egyszer, hogy a király engemet összes színházainak főfelügyeletével megbizott.

— De herceg, — mondá a királyné kissé szivesebben. Ön csak egyet felejt, hogy e színház Trianonban nem tartozik a király őfelsége színházaihoz. Ez az én színházam és Trianon az én birodalmam. Nem olvasta ön Trianon bejáratainál a föliratokat, melyekből kitünik, hogy itt a királyné parancsol? Nem tudja ön, hogy őfelsége e kis földcskét nekem ajándékozta, hogy itt kissé a szabadságot élvezzem és hogy mégis birjak egy helylyel, ahol Franciaország királynéja saját akaratát követhesse.

— Fölség, — felele a herceg a legtiszteletteljesebb kifejezéssel, — bocsánatot kérek. Én azt hittem, hogy Franciaországban nincs olyan hely, hol nem a király az uralkodó, és a hol nem az ő törvényei érvényesek.

— Látja tehát, hogy tévedett. Én itt Trianonban király vagyok és itt csak az én törvényeim érvényesek.

— Ez azonban fölség nem akadályozza azt, hogy a

király törvényei is érvényben ne maradjanak, felelé a herceg ingerülten. — És ha Franciaország királynéja e törvények alól magát kivonja is, másoknak nem szabad merészelnök a királyné e példáját követni. Mert ök, bárhol legyenek, a király alattvalói maradnak. Így én itt Trianonban is őfelségének engedelmes alattvalója maradok és törvényeit és kötelességeimet, itt úgy, mint mindenütt tiszteletben kell tartanom.

— Herceg ur! — kiáltá a királyné, kitérő élénkséggel. — Szabadságában áll önnek, hogy soha ne jöjjön Trianonba, teljes beleegyezésemet adom erre és ilykép sohasem jövend összeütközésbe tulgyöngö lelkiismerete a király törvényeivel!

— De fölség, Trianonban szindarabokat játszanak.

— Herceg, Trianonban nem játszanak szindarabokat, hanem a királyné, a királyi ház hercegei és társaságom játszik Trianonban színjátékokat. Legyen ez egyszer s mindenkorra megmondva. Ön nem viheti a vezetést ott, hol mi vagyunk a színészek. Különbben is már több ízben közöltem önrel Trianon fölötti nézeteimet, én nem tartok itt udvart, hanem úgy élek itt, mint magán-személy. Én itt csak jószágtulajdonos vagyok és az örömk és élvezetek fölött, melyeket itt magam és társaságom részére rendezek, senki se örködjék, senki, mint én magam.*)

— Fölség, — mondá a herceg hideg mosolylyal, — van még valaki, ki ön fölött is örködik: ez a közvélemény és én azt hiszem, hogy az mellettem szól.

A herceg meghajtá magát és anélkül, hogy bevárta volna a királyné intését az elbocsáttatásra, megfordult s a terrorsé lépcsőin lement.

— Ez egy szemtelen, — mormogá a királyné, halvány arcczal és csillogó szemekkel nézvéen utána.

— Egy nagyravágyó, — sugá Besenal. — Ő imádja fölségedet és életét s állását kockáztatja, hogy társaságába fölvétessék.

— Nem, nem, — kiálta Marie Antoinette élénken, — ő mitsem törődik személyemmel. A királyi nagynéék föllázították őt ellenem és ez ismét egy új jelenet volt, melyet gyöngéd gondoskodásuk készített, hogy bosszantsanak és kinozzanak. Azonban hagyjuk ezt báró. Felejt-sük el ezen egész együgyűséget és csak arra emlékezzünk, hogy Trianonban vagyunk. Látja ön, itt lépünk be az én kedves angol kertembe. Oh nézzen csak körül báró, vajjon nem szép-e itt minden és nem lehetek-e kissé büszke teremtményemre?

És midőn a királyné így beszélt, gyorsan, csaknem repülve sietett a gyepes helyek és virágcsoportok felé, melyek szép változatosságban angol kertet képeztek.

Mindez valóban a királyné teremtménye volt és csudálatos ellentétet képezett az ünnepélyes nyirott bokrok-kal, az egyenes vonalú sétányokkal, a rendszeres virág-ágyakkal, a gondosan körülfalazott szigetek és folyókkal, melyek különben Versailles, de nem Trianon kertjeiben lát-tók voltak. Itt az angolkertben minden szeszély volt és a

*) A királyné tulajdon szavai. Sencourt: Histoire de Marie Antoinette. pag. 106.

természet egész a természetességig utánozva. A víz habzott itt és gyorsan folyt; bokrok itt amott, mintegy a szél által ültetve; a legszebb faemek százával; szomorúfüzek, amerikai nyárfák, akácok és nemes tölgyek nyújtottak árnyékot és színben s lombzatban festői változatos-
tosságot állítottak elő. A talaj majd halmos, majd rónás volt és majd sűrűségekben, majd barlangokban végződött. Sétányok minden rend és rendszer nélkül szeltek át egymást és amit itt a művészet előállított, az csak a szabad s korlátlan természet művének látszott.

Minél mélyebben hatolt be a királyné kíséreljével a kertbe, annál inkább derült ki arca s csillogtak szemei.

— Nemde, — mondá a báróhoz fordulva, ki hallgatva ment oldala mellett, — nemde szép itt?

— Mindenütt szép, hol fölséged van, — felelé a báró csaknem tulságos gyöngéd hangon. Azonban a királyné nem figyelt rá. Szíve egészen el volt telve ártatlan örömmel; visszatartott lélegzéssel hallgatott a madár rezgő énekére, amely a bokorból, mely mellett éppen haladtak, a természet ujjongó hirtetését hallatá. Hogy lett volna fogékony és figyelmes Besenval báró hangjának kifejezésére, kit éppen negyvenöt éves kora és őszülő haja végett választott kísérőül.

— Nekem úgy tesz báró, — mondá bájos mosollyal, mialatt a madár után nézett, mely dalát befejezve, a bokorból ég felé emelkedett — mintha a természet engem üdvözölni akarna és a végett küldé nekem ez énekest. — Ah! — folytatá gyorsan elboruló homlokkal, — valóban szükséges, hogy néha-néha barátságos hangokat halljak. Ma már sok fájdalmas tapasztaltam és e trianoni madár szíves üdvözlete gyógyszer volt a sok mai napon kapott sebre.

— Fölséged Párisban volt? — kérde Besenval késedelmezve és okos fekete szemével vizsgálódva nézett Marie Antoinette borus arcára.

— Én Párisban voltam, — mondá fellobbanó örömmel. — És a jó párisiak a király nejét, Franciaország gyermekeinek anyját kitörő lelkesedéssel fogadták.

— Nem asszonyom, — kiáltá a báró hevületen, — ők fölségedet, ők Franciaország legszebb asszonyát, az imádott királynét a szegények és szenvedők anyját fogadták szívesen.

— És e diadalhangba is vegyült egy szomorú hang — mondá a királyné gondolkodva. — És míg mind ujjongtak, a népből egy hang hatott fülemhez, mely mint egy halálmadár véstetjes huhogása tünt föl előttem. Higgyen nekem Besenval, nem minden úgy van, miként kellene lennie.

A levegőben van valami, mi engem aggály és ijedtséggel tölt el. És én el nem üzhetem, érzem, hogy Damocles kardja fejem fölött lebeg és kezeim sokkal gyöngébbek, hogysen eltávoztathatnám.

— Jaj azon bűnösök és fölségáruolóknak, kik merészek valának Damocles kardját a királyné feje fölé emelni! — kiálta dühvel a báró.

— Jaj nekik, de jaj nekem is! — mondá a királyné szomorúsággal.

Ma reggel heves beszélgetésem volt Adelaide asszonnal. Úgy látszik, hogy ellenségeim magas tanácsában újabb támadási tervet főztek ki ellenem és Adelaide asszony volt a hírnök, kinek a bajvívás kezdetét kellett jelentenie.

— Ismét merészelt fölségednek szemrehányásokat tenni? — kérde Besenval. És miután a királyné igenlőleg intett, folytatá: — De mit mondhatnak, honnét veszik a mérgezett nyilakat, hogy azokkal a legnemesebb és legszebb szíveket megsebesítsék?

— Irigységükből, az osztrák ház iránti gyűlölségük és a király szerelme fölötti haragjukból. Hogy mit mondhatnak? vádolnak engem és kis dolgokból iszonyu büntényeket csinálnak.

Egy kis követ sziklává növesztenek, melylyel engem széttörni akarnak. Oh, barátom, én ma nagyon sokat szenvedtem, és hogy elmondhassam azt önnek, ez okból választám kísérőmül.

A király előtt nem lehetett, nem szabad panaszkodnom, — folytatá Antoinette, mialatt könyecsepe lassan gördült le arcán, — mert nem akarom, hogy általam nyílt szakadás támadjon a családban és hogy a király haragját éreztesse azokkal, kik neje szeméből könnyeket csikartak ki. De ön barátom, Besenval, és én bizom barátságában és érzelmeinek becsületességében. Nos tehát mondja meg ön ki a világot ismerni, ki az élet tapasztalataival előttem áll mondja meg, vajjon helytelenül cselekszem, midőn úgy élek, miként önök látják? Vajjon a királyi nénéknek joguk van-e bűnök nyilvánítani azt, ha az élet ártatlan örömeiből részemet szintén ki akarom venni, hogy fiatalságom és boldogságom fölött örülni akarok? Vajjon Provence grófnak joga van arra, hogy bűnök keresztelje azt, hogy a király tanácsadónéja vagyok és hogy politikai ügyek fölött nézeteimet előtte kifejtethetem? Valóban arra volnék kárhóztatva, hogy csak megközelíthetetlen távolban, mint egy feldiszített szobor jelenhetnék meg népünk és udvarunk előtt? Meg volna nekem tiltva, hogy érzek, szereszek és gyűlöljek, mint más emberi teremtmény? Vajjon Franciaország királynéja nem egyéb, mint az áldozat bárány, melyet a néma bálványkép az etiquette ólom karjaiban tart és lassanként összenyom.

Mondja nekem, Besenval, beszéljen hamar mint egy becsületes és őszinte ember és gondolja meg jól, hogy Isten van fölöttünk, ki hallja szavait.

— Ám hallja meg szavaimat az Isten! — mondá Besenval ünnepelesen. — Legfontosabb, hogy azokat fölséged hallja meg. Mert életem és igyekeztem boldogságom és kárhózatom, fölséged szívében fekszik. Nem, mondom, nem, a király néneje a vénülő hercegnők mindent az irigység rut szemével ferde oldalról néznek.

(Vége köv.)

Farsang után.

Az égen komor felhők üzték egymást s a főváros utcaiban jajgató süvöltéssel nyargalt végig a kora tavaszi szél. A templomokból bánatos zsol-tárok melódikus hangzott ki, s gyászruhákba burkolt női alakok suhantak be a nagy boltíves ajtókon. Milyen esodás megdöbbenés olvasható e szép, büszke hódító arcokon, mily megindulás a más-kor oly hévvel lángoló szemekben. A pap komor „pulvis et umbra sumus“-a, a legkönnyelműbb, leg-gondatlanabb szívet is megrázza, s a bálkirálynők lelkén bánatosan suhan át az elmulás eszméje — — — A mint elmult a bobó vig farsang, mely annyi mámort, annyi diadalt hozott számunkra, úgy fog elmulni a gondtalan ifjuság — ragyogó szépség —; úgy fog bekövetkeni az élet szomorú hamvazó szerdája: a vénség, mikor majd kiálszik a bűvös láng, kibül a forró vér, s az éjfűrtökre a kor hintendi soha le nem törölhető hamuját — — Vajjon nem-e ilyen gondolatok foglalkoztatják jelenleg Zsolczay Frigyes is? — Kényelmes garçon lakásának egy kerevetén heverész a nyalka ifju — körülötte meglehetősen rendtelenségben hirlapok, levélborítékok — tánczrendek — egy esomó cotillon-rendjel — hervadt virág, s egy székre hajítva az immáron szereplését bevégzett fehér selyem bélési claque! Inasa eléje helyezi a párolgó theát, s nagy igyekezettel siet elpattantani egy szál viasz gyufát, melylyel urának szivarát gyújtja meg.

Szeszélyesen kanyarog a Regalia Reine illatos füstje és Frigyes hanyagul bámul a főlzálló föllegekbe.

Ugy hasonlít az a könnyelmű gondatlanul gomolygó felhő az ő életéhez; épen úgy nincs célja mint annak, épen úgy tűnik el, úgy suhan az örök semmibe, mint az. Talán ő neki is eszébe jut ez — talán más is. — igen igen sok minden. Midőn végig néz azon a sok cotillon-rendjelen, hervadt virágon, gyürödött nyakkendők és elkopott talpu cipők halmazán, végig fut elméjében azon a sok áttombolt, áttánczolt, átbohósodott éjen — melynek immáron vége — vége! Mi ma-

radt meg neki mindama zajból, mindama fényből; — semmi — csupán az emlék! Annak halvány árnyai még most ott kísértének agyában. — Látja a fényesen kivilágított termeket — hallja a mámorító keringők zaját. Elvonul lelki szemei előtt az a sok lángoló tekintetű, pihegő keblű nő, a kiknek annyi ezer semmiséget susogott a hosszú cotillonok, szövevényes quadrillok alatt, arra az a sok édes, nyájas fejelet, melyeket kapott. Érti még azt a vakító tűzsugárt, mely a szép Hajnalka pajkos szemeiből röppent feléje — s mely bódult lábba ejt érzékeit — eszébe jut a kis Mariska csengő kaczagása a ki a jelmezes piknikken mint Ophelia volt öltözve s a kinek a hevesvérű Frigyes szívesen lett volna Hamletje — egy rövid éjen át. — Látja magamagát „Faust“ büszke ragyogó jellemében, milyen szép is volt az a kék selyem ó-német öltöny — milyen kíváncsian tapadtak rá a hölgyek szemei, midőn a nagy quadrielleban kiállt X. Margittal, a ki „Margarethá“-nak volt costumirozva, hogy irigyelték a férfiak — milyen bájos, forró szavakat suttogott a bájos fiatal lánynak — a ki oly szép volt, oly gyönyörű, mint egy rózsafelhős álom, mint egy bűvös talány — és azt a bűvös-bájos talányt szabad volt neki megfejtani. Hogy ragyogott Frigyes arca, midőn körülrepültek a terem sikos padlatait — egyszer-kétszer: ekkor Margit megszorítá kezét s körülrepültek harmadszor is; ezt már nem szokták megtenni, csak bravourból — vagy szerelemből!

Látja őket most mind mind; — Bella — Ilka — Antoinette, az a szellemes, elegáns lány a kivel annyit elfeesegetek a szünórák alatt, s a ki Frigyeset egyszer egy nap, kékszárnyu lepkét ábrázoló cotillon-renddel diszíté fel. Gizella, Hermin, Klotild mind mind elsuhanak előtte forgatagos röpülésben, s mig fanyar mosoly vonaglik ajkai körül, oly semmisnek — hitványnak tűnik föl az egész élet Frigyes előtt.

Elnézi a szivar bodor füstkarikáit, melyek egymásután enyésznek szét a légtelen s hosszan — mélyen gondolkozik.

„Lehetett volna ez másként is — lehetett volna az én életemnek komoly, nemes célja is.

mig így — —“ mormogá nagyot sohajtva, egyet legyintett aztán kezével, s téveteg tekintetét körülhordozá az össze vissza hányt rendetlen garcon lakáson.

De lehetett volna ám! Volt egy lény, a ki Frigyet nagyon-nagyon szerette, s a kihez ő is egész szive, lelke hevével ragaszkodott, milyen boldogok lehettek volna — most már vége, annak is vége! És mi azóta az ő élete; folytonos zaj, folytonos izgalom, áttombolt, átvirasztott éjjek, elhaszontalankodott, elfecsérelt napok, minden komolyabb törekvés, minden czél nélkül.

Nagyot ásítva kelt föl a kerevetről, kiitta a thea utolsó csöpjét, még egyet szippantott az illatos szivarból, aztán a sarokba vágta s hosszú léptekkel kezdett föl s alá járni. Szeme egy arcképen akadt meg, mely íróasztaláról oly bánatosan, oly szemrehányolag tekintett rá. Talán egész farsang alatt sem nézte meg — hiszen hogy ért volna ő arra a folytonos zaj, jövés-menés alatt. — Most hosszan, hosszan elnézi, s mindegyre jobban megelevenednek lelkében amaz emlékek, melyek e kép eredetijéhez kötik. Azok a forró, illatos nyári éjek, ott a mélán zugó tölgylombok alatt, azok a meghitt, nyájas órák egy jól ismert, most oly igen-igen régen nem látott szobában, a hol ő ama kép eredetijének annyiszor fogadta, annyiszor esküdte, hogy soha rajta kívül mást nem szeretend. Hol vannak mind amaz idők már! És most mégis úgy érzi, mintha könyvek gyülnének pilláira, mintha szivét valami névtelen, mély fájdalom nyilalná által. „Eh — vége!“ szól aztán mintegy önmagához, s felsőkabátját felöltve, kiset az utczára. De hasztalan, az emlékek ma nem hagyják nyugodni, érzi hogy az a boldogság — melyet ő magától oly könnyelműn, oly gondtalanul eldobott, soha többé nem keresendi föl, s csodás érzelmek közt haladva végig az utczák zsiabongó tömkelegén, agyában szünetlen az „uj Tannhäuser“ eme sorai esengnek bonganak :

„Du warst mein eigen — was hat dich so bald
Aus meinem Arm, aus deinem mich getrieben?
Wird jedes Herz am Ende müd und kalt?
Ach — oder kann nur ich nicht dauernd lieben?“

— y — r.

H I R E K

az irodalom, művészet és közművelődés teréről.

— **Magyarország Történetére** — írta gróf Vay Dániel, — az előfizetési fölhívás kibocsátatott. A mű gyorsan egymásután következő, 10—10 ivet tartalmazó füzetekben fog megjelenni és a megrendelőnek mindig csak egy-egy megjelenendő füzet árát, azaz 1 frtot kell Debreczenbe, a városi nyomdába előre beküldenie. Az első füzetért járó 1 frt. f. é. május 15-ig okvetlen a kiadó-hivatalba juttatandó; mert fölös példányok csak csekély számban fognak nyomattatni.

A mű belbecse mellett egy hosszú, történeti buvarkodásban eltöltött munkás élet szól és az egész munkát szerző kiváló sajátága gyanánt szereplő ritka elmeél, eredeti elfogulatlan fölfogás és mély ítélő tehetség jellemzik. Azonkívül sok új, indokolt adatot tartalmaz; számos historiai jellemet szemlélhetőbb és sok tekintetben igazságosabb világításba helyez. Szerző a történeti források, auctorok codexek, okiratok és vélemények áttanulmányozott nagy labirintjában, biztos és öntudatos léptekkel halad czélja felé; szövénekét magasan lobogtatja anélkül, hogy kápráztatna és ez nagy érdeme; a mű irálya meg épen renkívül megkapó, mesterkéletlen és hamisítatlanul tősgyökeres és épen azért gyönyörű magyar próza. Vay Dániel Magyarország Története hazánk államléti millennium a megünneplésének méltóságteljes részletét fogja képezni, a mi az említett mű kéziratába tett rövid bepillantás után — legteljesebb meggyőződésünk.

— **A Hölgyek Lapja** és az új Szépirodalmi Csarnokra, — az új évnegyed közeledvén, felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

A „Hölgyek Lapja“ a legfényesebb divatlap, melynek minden divatmelléklete Párisban készül, s az egyetlen divatlap, mely hetenkint megjelen és a legolcsóbb is, mert míg a „Bazárok“ adnak évente 10 frtért 24 számot, a „Hölgyek Lapja“ ad évente 12 frtért 52 számot, e mellett ad fényes műlapokat és színes munkarajzokat is, melyeket még eddig egy magyar lap sem hozott; s előfizetői részére a legtöbb új könyvet 40—50% árleengedéssel és minden, bárhol megjelent zeneművet a bolti árnál 25% -tel olcsóbban szerez meg. — A lap előfizetési ára egész évre 12 frt, évnegyedre 3 frt. Elő lehet reá fizetni bármely hónap elsejétől kezdve.

Az „Uj Szépirodalmi Csarnok“ az egyetlen magyar regényfolyóirat, mely hetenkint (vasárnap) megjelen 4—5 ives füzetben s közli a világirodalom legújabb és legszebb regényeit. Előfizetési ára egész évre vagyis 52 füzetre a pénz egyszerre beküldésénél 10 frt, évnegyedre vagyis 13 füzetre 2 frt. 75 kr. félévre 26 füzetre 5 frt. 50.

A füzetek hetenkint bérmentve küldetnek. A „Hölgyek Lapja“ előfizetői a Csarnokot is felette olcsó kedvezmény-áron kapják, vagyis egész évre 7 frt; fél-

évre 3 frt. 50 kr. évnegyedre 1 frt. 75 kr.

Levelezési lapon teendő megkeresésre úgy a lapból, mint a csarnokból is mutatványszám bárkinek is küldetik, bérmentve, díjtalanul.

Minden levél es pénz a szerkesztő-kiadó Dr. Milassin Vilmos urhoz czimzendő Budapest IV. Szervitater 8. sz. (B—tt.)

Magyar vasuti Lexikon czimen jelent meg legközelebb könyvpiacunkon egy vasut-szakirodalmi munka első füzeté, mely általános figyelmet keltett és irodalmunkban rég érzett hézagot betölteni van hivatva. E mű általában a művelt közönség számára iratott és betűsoros rendben hozza azon tudnivalókat, melyekről tudomást venni ép oly kellemes, mint hasznos. A mű szerzője az irodalmi téren előnyösen ismert Wühl Jákó a magyar kir. állam-vasutak főkönyvvezetője és kiadója Rautmann Frigyes Budapesten. Egy-egy füzet ára 50 kr. Az első füzetet magyarázó rajzokon kívül Stephenson György könyvmatu arcképe díszíti. Ajánljuk e gyakorlati hasznu vállalatot minden rendű és rangú olvasóink pártoló figyelmébe.

Különfélék.

A depr. irodalmi és művészeti kör szervező bizottsága által szétküldött aláírási iverknek még csak elenyészően csekély száma küldetvén vissza, a szervező bizottság legutóbb tartott ülésében elhatározta, hogy a késedelmező ivtartókat az iverk beküldésére külön levélileg fogja fölszólítani.

Számadás, a f. márczius hó 15-kén a Korona vendéglőben tartott dalestély jövedelméről és kiadásáról: Bevétel: Eladott jegyekért 166 frt. Felülfizetések a lövölde javára 13 frt. Felülfizetések a szegedi károsultak javára 102, együtt 281 frt. Kiadás: Nyomatványokért 14 frt. Zongora ide s oda viteleért 5 frt. Vegyes kiadás 19 frt. Szegedre küldetett postán 102, együtt 140 frt. Marad a lövészársulatnak 141 frt. o. é. azaz Száznegyvenegy forint o. ért. Debreczen martius 18. 1879. Komlósy Lajos I. fölvézmester. Földesi Antal II. allövézmester és pénztárnok.

A lövészársulat pénztára javára felülfizettek: Geréby Fülöp 5 frt. Engeszer József 1 frt. Boros Ferencz 1 frt. Mayer Emil 1 frt. Schwarz Bernát 1 frt. Doszpoly János 1 frt. Weichinger Károly 2 frt. Fehér D. 1 frt. Együtt 13 frt. o. é.

Énekes gyászmise tartatott tegnap d. e. 9 óraker Herman, a Tisza biztosító-intézet közelebb elhunyt derék vezérigazgatójának lelki nyugalmáért a helybeli rom. kath. templomban. Pontifikált maga a prépost-kanonok, Huzly Károly ur fényes segédlettel. A gyászravatalra, melyen számos viasztyertya égett — díszes emlék-koszoru volt helyezve. A choruson a férfi dalárda zengett megható

gyászadalokat. A gyász istenitiszteleten a Tisza biztosító-intézet hivatalnokai karán kívül nagy számu és minden rendű s rangu közönség volt jelen.

— **Szegeden** az árviz apad, de még nem folyt le egészen. A szerencsétlen várost királyunk ő felsége is meglátogatta. A nemes szívü fejedelem szemei könybe lábadtak, midön hazánk második városának szörnyü pusztulását színről-szinre látta; óhajtja, hogy az ezüst menyegzője megünneplésére szánt összegek a szegediek felségelésére fordittassanak. A város 6350 háza közöl csak 334 áll fönn, a többi rombadölt és így a lakáshiány természetesen igen nagy, elannyira, hogy a napokban ott járt miniszterelnök is kénytelen volt egy vasuti kocsiiban meghálni. Kenyérrel a szegediek böven el vannak látva, egyéb eltartható élelmiszereket azonban szivesen vesznek. Pénz-adományok a bel- és külföldről nagy mennyiségben gyűlnek Szeged fölségelésére. A magán adakozók közöl főlem-litjük Pálffy János grófot, ki egymaga 50,000 forintot adott. Londonban 4200 font sterling gyűlt be; Bécs városa 10,000 frtot küldött és a pápa 5000 francot. Hirlik, hogy Szegeden a mentés körül fáradhatlan Zubovics főhadnagy veszélyesen beteg; mentésközben egy ér pattant volna el légző szerveiben; állapota általános részvétet keltett. Titelen, H. M.-Vásárhelyen, Szentesen még mindig félnek a Tisza kiöntésétől.

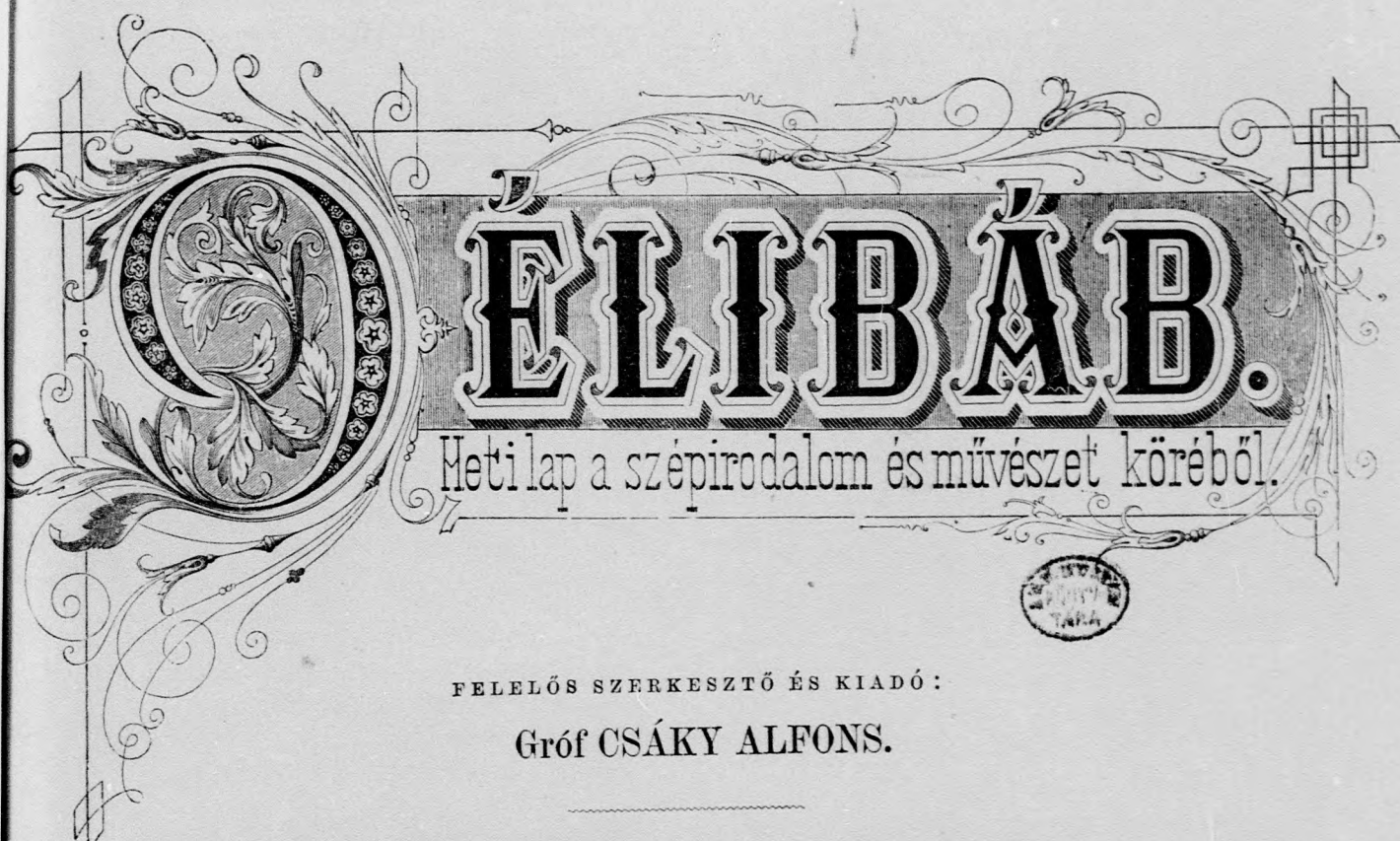
A depr. takarékpénztár évi közgyűlését márcz. 30-ikán d. e. 10 óraker fogja megtartani a városháza nagy tanácstermében.

A debreczeni polg. casinó-egylet f. hó 23-án délelőtt 10 óraker közgyűlést tart. Targy: választmányi évi jelentés, pénztári számadások megvizsgálásáról szolójelentés, indítványok, tisztujtás.

Gyulai Pál mint gazdasszony. Pákhkal, a szerkesztővel — írja Gyulai a „Vasárnapi Ujság“ jubillaris számában — ő hosszabb ideig együtt lakott. Egy alkalommal Gyulai honn nem létében egy, magyarul kukkot sem tudó német adóhivatalnok állit be Pákhöz adóösszeírás végett. „Ki lakik a másik szobában?“ — tudakolá a sógor a szerkesztőtől. — „Gyulai Pál“ — felelé Pákh teljes öszinteséggel. „Ah Julie Paul?!“ kérdé a jó német. „Az“ — szölt Pákh, s e névre adó kirovatván, Pákh évekig fizette azt Gyulaiért, mint gazdasszonyáért.

TARTALOM: 1. Népdal. (költém.) Kenessey Gizella. — 2. A vasuti ör leánya. (Beszély.) Irta: Wühl Jákó. — 3. Naprendszerünknek helyesen arányított térképéről. Irta: Zák R. József. — 4. Oda van minden. (költ.) Gerenday Miksa. — 5. Falusi menyegző. (Rajz.) Igmándi Józseftől. — 6. Trianon. Ford. Hang Ferencz. — 8. Tárca: Farsang után. — y — r. 9. Hírek az irodalom, művészet és közművelődés köréből. 10. Különfélék.

BORITÉK: Heti-naptár. Saktalány. Számrejtvény. Szórejtvény. A helyesen megfejtők nevei. Szerkesztői üzenet. Vegyes. Aphorismák. Egy vén diák naplójából. Közli: Báró Manemett. Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

Gróf CSÁKY ALFONS.

Megjelen minden pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

- Egész évre 6 frt.
- Fél évre 3 frt.
- Negyed évre 1 frt. 50 kr.

A lapot érdeklő mindennemű közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Szerkesztői iroda és kiadó-hivatal: Varga-utcza 2256.

Hirdetéseket lapunk számára elfogad HAASENSTEIN és VOGLER hirdetési irodája Budapesten és Bécsben, valamint GOLDBERGER V. Budapesten és kiadóhivatalunk.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1879.

HETI NAPTÁR.

Március.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-ország naptár	Izraeliták naptára	NAP		HOLD				
					kél. o. p.	nyug. o. p.	kél. o. p.	nyug. o. p.			
22 Szomb.	Oktavian vértanu	Lea Kazmér	10 Kodrat	27 S. Pari és H.	6	17	6	12	18	9	58
23 Vasár.	E 4 Viktor	E 4 Laetare	11 G 7 Shbron	28 Antiok. ren	6	15	6	3	3	7	11
24 Hétfő	Gábor főangy.	Gábor	12 Theophán	29 [visszavon	6	13	6	4	3	4	5
25 Kedd	Gyüm. olt. b. assz.	Gy. ó. B. Assz.	13 Nicephor	1 Nizan Ros.	6	11	6	6	4	14	1
26 Szerda	Jenő, Manó	Manó	14 Benedek	2 Ar gyermek.	6	9	6	7	4	38	2
27 Csütör.	Rupert püsp.	Rupert	15 Agapius	3 (hálála)	6	7	6	9	4	56	3
28 Péntek	Sixtus pápa Guszt.	Virány	16 Sabinus	4 Manassze	6	4	6	10	5	14	4

SAKTALÁNY.

(Lóugrás szerint megfejtendő.)

kis	val	nak	gyöt	táp	sze	N	je.
da	na	ded	di	nak.	rő	lá	szo
K	vel	gész	a	el	nek.	✓	el
bo	ma	nek	T	e	sik	ba	ló
P	je	tó	le	szem	vel	ál	vel
ka	ga	el	jól	e	ne	ja.	fal
vő	ja	*Cs	ko	L	el	em	lam
vel	át	te	jól	ber	al	nak.	Sz

SZÁMREJTVÉNY.

Br. Perényi Gábertől.

- 10, 9, 12, 11, 28, 13, 33. Bele vetik a magot.
 32, 9, 15, 8, 33, 20. Város melynek neve szám.
 30, 16, 14, 15, 13, 25, 7. Szabja minden bíró bölcsen.
 32, 35, 34. Lakik benne minden ember.
 4, 5, 6, 5, 34, 7. Börtön rabja s rét madárja.
 21, 22, 10, 2, 17. Isten 7-ed napteremté.
 36, 31, 27, 34, 26, 30. Egy hazának egész népe.
 1, 29, 3, 21, 17, 19, 13. A felhőkből az eső.
 1-36. Vörösmarty szózatának sokat mondó része ez.

Szórejtvény.

Á-val benne étked áll.
 É-vel természet-halál.
 O-val mozgást akaró.
 U-val helyhatározó.

A „Déliab” 11-ik számában közlött saktalány értelménye a következő:

Bíró uram, bíró uram!
 Adja ki a fakó lovam,
 Sietős az utam nagyon,
 Subám zálogba itt hagyom.

Fakó lovam rugd fel a port,
 Ne nézz árkot, ne nézz bokort,
 Mire a nap nyugvóra száll,
 Ott lehessek a rózsámnál.

A szórejtvényé: Vétel, Bevétel, Kivétel.

A számrejtvényé pedig: „Szépirodalmi gyorsíró”

Helyesen a következő t. előfizetőink fejtették meg: Szelestey Irma, Gróf Csáky Adorján, — Gróf Csáky István, Fenyvesy Aranka, Váradi Ilona, Loncz Irma, Marosy Elemér, Katona Ferike, Vecsey Margit, Némethy Jolán, Buday Vilma, Sárossy Irma, Fekete Róza, Kis Albert, Ifj. Gróf Csáky György, Szunyog Ferencz, Füzeséri Péter, Hevessy Ernő. Schirger Tivadar, Wohl Irén, Erdélyi Gyula, Pap Iván, Szirmay Jolán, Kádas István: Igmándy Kálmán, Pap György, Toth Ferencz, Feszt Klemmi, Nagy Imre, idősb: Gróf Csáky Rezsóné, Farkas Gusztó, Knal Jozsefa, Zell Gusztó, Fenyvesy Stefanie, Péchy Katicza, Fazekas Sándor. Madarász Szerén, Pasqual Matild, Mezösy Géza, Fráter Elma, Kállay Szerén, Kántor Gizella, Ládai Kálmán, Flinta Irén, Haraszty Zsófi, Klein Ernesztina, Leszczinszky László, ifj. gróf Csáky Rezsóné, Kaluschke Mihály.

A szerkesztő üzenetei.

Z. R. J. Budapest. Az illusztrált cikket, ha rajzai külön metszést nem igényelnek, hozhatjuk; mindenképp előtt azonban előbb meg kell kapnunk; a legutóbbiért fogadjunk köszönetünk.

Dr. M. V. Budapest. Szívesen.

B. Szabadka. „Nekem rendelt az isten” — és én örömmel megnyugszom e végzésében.

F. I. A₁, „Három nő sorsa“ fölött még nem mondhatunk végtéleket, mert még végig nem olvashattuk. — Az eleje sokat ígérő; de ha végig beválnék is, sem közölhetjük rögtön, mert megelégedéssel mondhatjuk, hogy mind nagyobb kedveltségnek örvendő lapunk anyag-halmazzal is tul van terhelve. Különben igyekszünk reá sort keríteni. Lapunk előfizetési díja helyben ugy mint vidékre ugyanaz. Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, s negyed évre 1 frt 50 kr. az előfizetési díj küldendő Debreczenbe, Varga utca 2256 sz. a.

S. J. Budapest. A saktalányért a nővéreknek köszönet. Az irodalomtörténeti közleményt szívesen vesszük. Ama kérdéses cikk után a forrás czim kezdő betűi voltak illesztve: (U. B. N) — e tekintetben tehát az eljárás correct volt — avagy Önnek más a véleménye?

Miután a sak-, szám-, szó- és betű-talányoknak fogyatékan vagyunk, fölkérjük azon t. munkatársakat és munkatársnőket, — kik lapunkat ezekkel ellátták, miszerént ily küldeményekkel mielőbb megörvendeztetni sziveskedjenek.

V e g y e s.

Két többsér, mindkettő nagy vagyon birtokosa, — disputálnak, hogy ki életrevalóbb kettejük közt.

— Uram, én boeskorban kerültem Budapestre.

— Én meg mezitláb, — replikáz a másik.

— Igen szép, véli az első, de én az apám átkának terhét is magamon czipeltem.

— Ezen én is kétségtelenül keresztül mentem volna, heveskedik a sarokba szoritott üzér, — de nekem — apám sem volt.

* * *

Anna kisasszony nagyon szép leány. Az ifju, kecses teremtmény el van halmozva bájjal — de fájdalom, egy fillérnyi hozományyal sem bir.

— Furcsa, sóhajt fel a kisasszony anyja egy bizalmas órában, — hogy udvarlói mindannyian örömmel ajánlják fel karjukat, de kezükről mit sem szólnak.

Aphorismák.

Egy vén diák naplójából.

Közli: Báró Manemett.

(Folyt. vége.)

Ha a gyomor korog, a léleknek minden nagyszerű, fontos gondolata egy tárgyban központosul, s ez — egy darab kenyér.

Egy nevelő s egy gyertya között nagy hasonlatosság van. Másoknak használva, önmagát emésztí föl mindkettő.

Azt mondják: a ki nem tud imádkozni, menjen a tengerre, ott megtanul. Én azt mondom: vegyen nőül egy féltékeny leányt.

Ha azt akarjuk, hogy elménk lámpaként világítson, előbb töltsük meg gyomrunkat.

A természet ferdén alkotá az asszonyt, midőn kezeket adott neki, hogy azokkal bizonyos fejekre szarvakat rakhasson.

A gyomor a test lelkiismerete, mely az irányában elkövetett mulasztásokért sokkal keserveesebben furdal, mint ama másik lelkiismeret.

A költészet olyan, mint egy jó szivar: annak is élvez ad, a ki szívja, annak is, ki csak füstjét érzi.

A bölcselkedő ember hasonlít a tehénhez, mely bőven ad tejet, de ennek önmaga mi hasznát sem veszi.

A férj és nő egy lélek két testben. Furcsa midőn ugyanazon lélek ellenmondásokba, sőt veszekedésekbe keveredik önmagával.

A szerelem olyan, mint a roszul készített ugorkasaláta; eczet, olaj, bors, paprika, minden rajta van, mi szemnek-szájnak tetszetős, csak mikor lenyeltük vesszük észre, hogy ez bizony keserű egy kicsit.

A nő mig kedvesünk, addig angyal, de ha már a házasság rózsaláncaival hozzánk fűzetett: ördög. Ki büne ez: a nőé, vagy a férfié?

Nagy erények rendesen nagy hibákkal járnak karöltve. Miért hogy a mai társadalom nagy hibákban igen, de nagy erényekben épen nem bővelkedik?

Melyik nő jobb: az-e, ki egyenesen kikaczagja a férfit, ha ez lábaihoz borul, vagy az, ki meghallgatja az imádat szavait, reményt is nyujt s csak azután nevet ki.

Az asszony olyan, mint a felhő: akár van reá szükség, akár nincs, ha hava feljő, szünetlenül keser eg.

Szép ajkakon a káromkodás hasonló a féreghez, mely üde, piros cseresznyéből mászik elő. Az ember nem undorral ugyan, de mégis eldobja a gyümölcsöt férgestől.

A főváros egyik díszes utcájában láttam egy kereskedést. A kirakat tömve, zsúfolva egymás hegyére-hátára halmozott csecsebecsékekkel, melyeknek hatását a szemre számszorozzák az oldalfalakra és a fölépre alkalmazott tükrök. A kereskedésben pedig egy-két féligrakott állvány s ásitózó boltoslegények egy mogorva főnökkel.

A mai nemzedék hü képe!

A feleség olyan, mint a csizmahuzó: ha van, jó, de ha nincs, akkor is csak megél az ember.

Azt mondja egy életbölc: „Mint az istenségnek, úgy az emberi természetnek is három fő-nyilatkozata van, s ki ezekben hisz, bizik és szerintök intézi életét, szintén boldog lesz. S e három: jó étvágygyal enni, sok vizet inni és jól aludni.“

E bölcsnek igaza lehet!

Az orvos természete hasonlít a majoméhoz: ez szeretetből, amaz a tudomány érdekében fölfalja saját gyermekét is.

Kár, hogy az ethnographusok, kik a többi között azt mondják, hogy egy-egy nemzetet alig jellemez valami jobban, mint népdalai és zenéje; kár — mondom — hogy nem kísérik figyelemmel a taglejtéseket is, melyeket az illető nép zenéje mellett tesz. A német például ebben is „Schwindler“. Lásd a keringők különféle fajait.

Egy házaspár, hol a nő hordja a kalapot, nagyban hasonlít egy tizedes törthöz: ott is a nulla van elül.

Indiában a jakot előbb megfejlik, azután megnyirják, s végül hámba fogják. Nálunk a gondviselés e terheket — jak nem létében — a polgárok vállaira róttá.

Csodálatos, hogy két dologra még nem vetettek luxus adót: a szerelemre és a beszédre. Volnék én pénzügy-miniszter, mindjárt nem volna defícit.

FÜL-OLAJ

dr. Schmidt k. törzsorvostól.

gyógyítja a süketséget,

ha az nem az emberrel született baj, továbbá

a nehéz hallást, — fülzugást

azonnal megszünteti. Egy üvegse ára használati

utasítással együtt 2 frt. Vidékre 2 frt. 40 kr. postautalványilag előleges beküldése mellett bérmentve elküldetik.

Főraktár van

Grätz Gyulánál Bécsben,

IV. *Mariahilfstrasse* 79. sz. a.

Vidéki eladók forduljanak levelileg a bécsi főraktárhoz.

Bizonyítvány. Egy nagy betegség utóbajaként 12 éven keresztül mitsem hallottam balfülemre, mi üzletemben nagy hátrányomra volt; az alkalmazott gyógyszernek mitsem használtak. Ezelőtt 3 héttel egyik barátom figyelmessé tett a Schmidt-féle fül-olajra; annyi sok sikertelen kísérlet után megpróbáltam ezt is. Kimondhatlan örömemre, alig használtam el belőle egyetlen üveggel, vagyis két heti gyógyhasználat után hallásom balfülemre teljesen helyre állt. Hason bajban szenvedőknek tehát az ön fül-olaját legjobb meggyőződésemhez képest ajánlhatom. — Kelt Fürstenwalde.

Steinberg Gyula.

Hölgyek és urak részére

ezennel kedvező alkalom nyílik a megházasodásra. Mély titoktartás, megfelelő és előzékeny ügyvitel biztosított. Föltűnést nem keltő levelezés. A legjobb alkalmatosságok. Szerencsés eredmények. A levelezési postabér fedezése kéretik. Vagyonos urhölgyeknek sem számíttatnak föl költségek. Czimünk: Wohlmann J. Breslau, Schwertstrasse No. 6

A magyar Pitaval újabb kiadása.

A törvényszéki teremből.

A legszokottabb kinzóeszközök 18 rajzával.

IRTA

Hang Ferencz.

A szerzőnél Kalocsán megrendelve, a két kötetes mű 1 forint leszállított árért bérmentve megküldetik.